

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZ-
KERÜLET THEOLOGIAI FAKULTÁSÁNAK

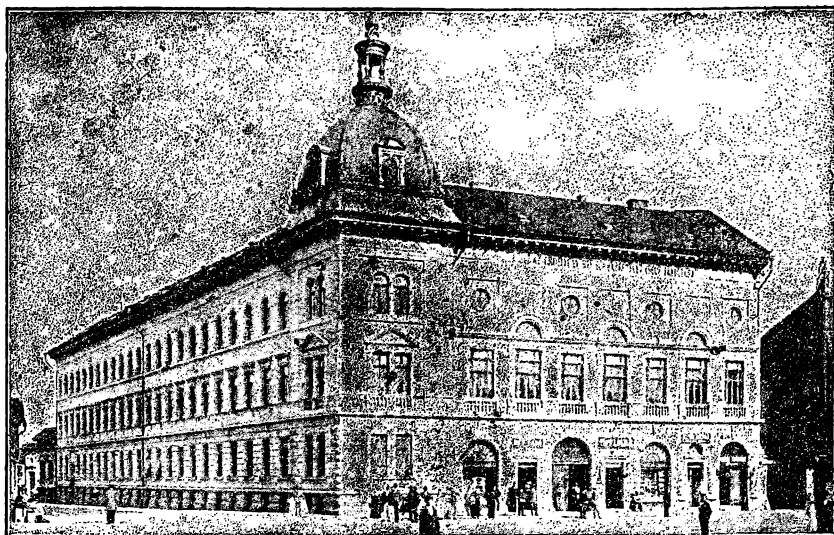
ÉRTESITŐJE

AZ 1920—21. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

DR. RAVASZ LÁSZLÓ

A THEOL. FAKULTÁS IGAZGATÓJA



CLUJ—KOLOZSVAR

„MINERVA” IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1921

I.

Az intézet állapota.

A) Szellemi állapot.

1. Theologiai fakultás.

a) *Hatóságok, tanárok.*

Hatóságaink szervezetében mélyreható változásokat hozott az idei év. Intézetünk főgondnoka: Dr. Gidófalvy István kir. közjegyző, a közjegyzői kamara elnöke életének 62-ik, intézetünknek szentelt szolgálata 18-ik évében 1921 jan. 10-én elhunyt. Isten őt kiválasztotta és felékesítette a szolgálat charismájával: egész életén át a mások javát munkálta. Életprogramjában elrejtve ott élt egy darab istenországából, amelynek megvalósításánál legelsősorban a papokra számított. Ezért volt a felnövekedő lelkészjelölteknek szóban és írásban bölcs nevelője, soknak patronusa, mindeniknek barátja és példaadója. Koporsójánál intézetünk igazgatója áldotta emlékezetét.

Helyére az 1921. évi jul. 2-án tartott egyházkerületi közgyűlés dr. *Kolosváry* Bálint egyetemi professzort, fakultásunk buzgó gondnokát választotta meg, míg az így megüresedett gondnoki állást előljáróságunk legrégibb vil. tagjával dr. *Schilling* Lajos egyetemi professzonnal töltötte be. Évközben expatriált még Előljáróságunk két illusztris tagja: Dr. Erdélyi Pál egyetemi könyvtárigazgató, udvari tanácsos és Sámi László kir. főügyész. Helyükbe az említett közgyűlés dr. Grandpierre Emil volt kormánybiztos-főispánt és Kovács Dezső kollegiumi igazgatót választotta meg, míg az 1919 novemberében eltávozott Barabás Samu helyét Vásárhelyi János dési lelkésszel töltötte be. E választásokkal a kerületi közgyűlés jóváhagyta és sankcionálta Előljáróságunk ama határozatait, melyekkel a nevezett aakat a nevezett munkakörök betöltésére már év közben felkérte — az lg. tanács jóváhagyása mellett.

Az 1920. évi szept. 8-án tartott tisztújító közgyűlésen az Elöljáróság a következő cyclusra (1920—24. évekre) megválasztotta igazgatóul *dr. Ravasz Lászlót*, gazdasági felügyelőül és előlj. jegyzőül *dr. Makka Sándort*, internátus-konviktsi felügyelőül és könyvtárosul *dr. Tavaszi Sándort*, míg a lelépő igazgatónak: *dr. Kecskeméthy Istvánnak* két cycluson át végzett hűséges és áldásos szolgálataiért hálás köszönetét nyilvánította.

Intézetünk egyházkerületi képviselője *dr. Kecskeméthy István*.

A *dr. Révész Imre* eltávozásával megüresedett egyháztörténeti tanszékre Elöljáróságunk 1920 jun. 11-én tartott ülésében meghívta *dr. Tavaszi Sándort* a syst. theol. és egyháztörténelem magántanárát, akkor theologiánk helyettes tanárát. Ezt a meghívást az Állandó Igazgatótanács 1920 dec. 16-án tartott ülésében 2293—1920. sz. a. hozott határozatával jóváhagyta s *dr. Tavaszy Sándort* ny. r. tanári állásában 1921 jan. 1-én kezdődő érvénnyel megerősítette. — Meleg szeretettel köszöntjük régi, kedves növendékünket, most jeles fiatal kollegánkat a diszes polcon s személyére, tudományos és nevelői munkásságára Isten áldását kérjük.

Jelentős esemény intézetünk életében az, hogy az Erdély—bánati ágostai hitvallásu egyházkerület 116—1920. sz. a. kelt átiratával jövődő papi nemzedékének nevelését theologiai fakultásunkra bizta, azzal a kéréssel, hogy részükre a systematika-theologiából egy előadótanárt delegálhasson. Fakultásunk ez alapon az ág. hitv. evangélikus hittanhallgatókat örvendező szívvvel tekintette rendes hallgatóiul s a delegált előadót: *Kirchknopf Gusztáv* kolozsvári ev. lelkészt, ki „Ág. hitv. ev. symbolikus iratok“ címmel heti két órás előadást hirdetett, testvéri szívvvel iktatta a tanári kar kebelébe.

A helybeli unitárius theologiai akadémia hallgatói immár harmadéve s így az idén is fakultásunkon hallgatták a héber nyelvet, az ószövetségi exegésist, vallás és irodalomtörténet, óralátogatási és kollokviumi kötelezettséggel. Szívesen látott vendégekként élvezték az idén is azt a kedvezményt, hogy az előadásokat a mi intézetünkbe való külön beiratkozás nélkül, tandíjmentesen frekvenciálhatták és saját indexeikben szereztek róla hivatalos beszámolót.

Helyettesítés. Az újszövetségi tanszék az idén is üresedésben volt. Tárgyait *dr. Kecskeméthy István* ny. r. tanár adta elő heti négy órán. Magántanáraink közül senki sem tartott előadást.

Tanári kar :

Dr. Ravasz László bölcsészettudor, igazgató, a gyakorlati

theologia ny. r. tanára, a homiletikai szeminárium vezetője. Szolgálati éveinek száma 14. Intézetünknel működik 1907. óta.

Dr. Kecskeméthy István bölcsészettudor, az ószövetségi tudományok és keleti nyelvek ny. r. tanára. Szaktárgyain kívül ő adta elő az üresedésben levő újszövetségi tanszék tárgyait is. Szolgálati éveinek száma 25, Intézetünknel működik 1895. szept. 1. óta.

Dr. Makkai Sándor bölcsészettudor, a vallásbölcsészlet és syst. theologia ny. r. tanára, gazdasági felügyelő tanár, előjárósági jegyző. Szolgálati éveinek száma 4; intézetünknel működik 1918. szeptember óta.

Dr. Tavaszy Sándor bölcsészettudor, az egyháztörténet ny. r. tanára, internátus és konviktusi felügyelő, könyvtáros. Szolgálati éveinek száma 1. Intézetünknel működik 1920. június 1. óta.

Kirchknopf Gusztáv ág. hitv. evang. lelkész, az erdély-bánáti ág. hitv. evang. egyházkerületnek püspöki teendőkkal megbízott lelkész-elnöke, az ev. dogmatika előadó tanára. Ezenkívül tanított német nyelvet önként vállalkozóknak heti 2 órán.

Dr. Filep Gyula egyet. m. tanár, volt vm. főorvos, intézeti orvos, tanította az egészségtant heti 2 órán egy féléven át.

Pálmay Lenke a Marianum tanító és polgáriskolai tanárképzőjének igazgatója, a népiskolai módszertan előadó tanára és a gyakorlati tanítások vezetője.

Dr. Mezey Mihály az államtudományok tudora, okl. tanító, negyedéves hittanhallgató, tanította az egyházi éneket.

b) *Hallgatók.*

Beiratkozott az egész év folyamán 97 hallgató. Ebből az első félév elején 6 negyedéves, 12 harmadéves, 12 másodéves és 67 első éves volt; a második félév végén 13 negyedéves, 5 harmadéves, 16 másodéves 63 első éves; év folyamán 15 expatriált, 1 kilépett, 1 az első félév végén abszolvált. Ez ingadozásnak az az oka, hogy az 1917. évi 50. sz. konventi határozat értelmében sok katonaviselt diákunk harctéren töltött éveit a kollokviumok szorgalmas lerakása után beszámíttatja s így egy iskolai év alatt több félévét végezt.

Internátusunkban lakott két tanárjelölt, a református tanárképezde hallgatója.

Feltűnő gyarapodást mutat az első évfolyam létszáma. Ha le is számítjuk az expatriáltakat (15) s azokat, akik egy tárgyból sem kollokváltak (16), mégis 36 első éves növendék marad, akiknek létszáma így is nagyobb, mint a többi három évfolyamé (30).

Az első évre 5 jeles érett ifjú volt, négynek nem volt a görögnyelvből érettségije.

Az összes hallgatók közül csak magyarul beszél 65, magyarul németül 11, magyarul, németül, románul 4, magyarul, románul 10, magyarul, németül, franciául 5, magyarul, németül, angolul 1, magyarul, németül, franciául, oroszul, japánul 1.

Mindnyájan — kettő kivételével — az erdélyi egyházkerületben illetékesek; a kettő közül egyik a tiszántuli, másik a tiszán-inneni kerületnek Romániához csatolt területén született.

2. Tanárképezde.

a) Szervezet. Hatóságok. Tanárok.

A változott viszonyokhoz képest szükségessé vált, hogy theologiai fakultásunknak eredetileg szervezve volt tanárképző intézete kibővítetté, újjászerveztessék s mint a fakultás egyik tagozata működését már 1920/21-ik évben megkezdje. E célból a tanárképzőintézet 1920. szept. 16-án kelt püspöki leirattal egyelőre ideiglenes formában, újjászerveztetett s most már nemcsak mint nevelői intézmény, de képesítő főiskola, működését megkezdte. Új alakjában hat tudományszakot foglal magában, nevezetesen : a) a philosophiát és paedagogiát, b) a classica és modern philologiát, c) a történelem és földrajzot, d) a természettudományokat, e) matematikát, f) társadalomtudományt. A hat tudományszakon belül a tanárképzés egyelőre a következő studiumok művelésével történik : 1. philosophia, 2. pedagogia, 3. latin philologia, 4. görög philologia, 5. magyar (és finn-ugor összehasonlító nyelvészet) nyelvtudomány, 6. magyar irodalomtörténet, 7. német nyelvészet és irodalom, 8. francia nyelvészet és irodalom, 9. olasz nyelvészet és irodalom, 10. román nyelvészet és irodalom, 11. ókori történelem, 12. újkori történelem, 15. archeologia, 16. földrajz, 17. organikus és anorganikus chemia, 18. állattan, 19. növénytan, 20. ásvány és földtan, 21. elméleti physica, 22. gyakorlati physica és elektrotechnica, 23. felsőbb mennyiségtan, 24. elemi mennyiségtan, 25. ábrázoló geometria, 26. közgazdaságtan, 27. sociologia, 28. prot. egyházjog és kanonjog. 29. jogismeretek, 30. általános mezőgazdaságtan. E specialis kollegiumok mellett mindenik tanszaknak megvan a maga seminariuma s ezen kívül előadások tartatnak a néprajzból, zenetörténeiből, keleti ókori nyelvekből. Számos előadó foglalkozik a modern nyugati és keleti nyelvek gyakorlati tanításával is.

A tanárképezdét kifele és felfele a fakultás igazgatója, mint a tanárképezde igazgatója képviseli. Befele teljesen autonom életet

él: tagjai külön tanári kart alkotnak s anyagi és szellemi ügyeik igazgatását évenként választott elnökökre bizzák.

E. i. elnök Dr. Márki Sándor egyetemi tanár; helyettes elnök Dr. Bartók György egyetemi tanár.

Titkár: Székely Ferenc okl. középiskolai tanár. Quaestor: Ladits Margit, később Túrós Rózsika.

Tanári kar az 1920/21. évben.

Sorszám	Tanárok és lektorok nevei		Az előadott tan-tárgy	I. félév	II. félév
				Heti óraszám	Heti óraszám
1	Dr. Bartók György	e. rendest.	Phil. tört. és phil. semin.	7	7
2	Dr. Erdélyi László	" " "	Magyaror. története	6	7
3	Dr. Márki Sándor	" " "	Történ. általánosság	5	6
4	Dr. Kolosváry Bálint	" " "	Egyh.- és történelmi jog	7	5
5	Dr. Pfeiffer Péter	" " "	Kísérleti fizika	10	10
6	Dr. Ruzitska Béla	" rkiv. "	Általános kémia	5	7
7	Dr. Marót Károly	" magán "	Görög és római vall. tört.	7	7
8	Dr. Varga Béla	" " "	Nevelés tört. paedag. sem.	6	6
9	Dr. Kovács István	" " "	Népvánd. sirmezők Erdélyb.	5	5
10	Dr. Páter Béla	" " "	Általános növénytan	7	7
11	Dr. Sz. Nagy Gyula	" " "	Mathematika	10	10
12	Dr. Buday Árpád	" rkiv. "	Római polgárháborúk kora	7	7
13	Dr. Széki Tibor	" " "	Organikus kémia	9	9
14	Dr. Roska Márton	r. előadó	Emberi művelődés kezdetei	3	3
15	Dr. Szádeczky K. Gyula	" " "	Ásványtan	9	8
16	Dr. Csüri Bálint	" " "	Magyar hangtan.	7	7
17	Dr. Borbély István	" " "	Magyar irodalom	6	6
18	Dr. Perényi József	" " "	A régi német irod. tört.	5	6
19	Dr. Kecskeméthy István	" " "	Zsidó nyelvtan	3	3
20	Dr. Gelei József	" " "	Általános állattan	11	10
21	Dr. Biró Vencel	" " "	Erdélyi fejedelemség	3	5
22	Dr. Boga Lajos	" " "	Rendszeres állattan	2	2
23	Dr. Széll Kálmán	" " "	Mechanika	8	9
24	Dr. Wildt József	" " "	Algebra	7	7
25	Dr. Nemes Ferenc	" " "	Közgazdaságtan	5	5
26	Dr. Hirschler József	" " "	Irod. ujjászül. Olaszorsz. és	2	4
27	Dr. Bitai Árpád	" " "	Római ny. [olasz ny.	10	9
28	Dr. Vincze Frigyes	" " "	Oszmán-török ny. ¹	—	—
29	Dr. György Lajos	" " "	A magy. regény irod. tört. ²	—	2
30	Dr. Balogh Arthur	" " "	Sociologia	3	5
31	Dr. Széplaky János	" " "	Francia nyelv tört. ³	8	—
32	Kelemen Lajos	" " "	Erdély története	4	4
33	Huber Imre	" " "	Földrajz	6	7
34	Gergely Jenő	" " "	Ábrázoló geometria	4	6
35	Sándor Imre	" " "	Heraldica ⁴	—	—
36	Farkas Árpád	" " "	Mezőgazdaságtan	—	4
37	Dr. Csifó Salamon	lector	Angol nyelv	4	4
38	Kirchnopf Gusztáv	" " "	Német sem.	4	2
39	Biela Mária	" és előa.	Francia ny. tört. francia ny. ⁵	4	11

Jegyzet ¹Hallgatói nem lévén egy órát sem tartott meg. ²A első fél-
évben előadást nem tartott. ³Eltávozott II. félévben. ⁴Előadást nem tartott.
⁵Francia nyelv tört. Karl Lajos tanár h. előadta.

Theologusainknak a tanárképezdéhez való viszonyát a következő határozatok szabályozzák:

1. §. A kolozsvári református tanárképezde székhelyén működő hittudományi főiskolák minden rendes hallgatója, amennyiben ezt az illetékes főhatóság megkívánja, a tanárképezdének jogosított és kötelezett tagja. S mint ilyen, legalább heti 10 órát köteles hallgatni. Ez órászámmal az illető hittanhallgató a tanárképezde rendes hallgatói megillető összes jogokban és kedvezményekben részesül, 8 félév múlva absolutoriumot nyer s mindazon jogok birtokába lép, amelyek a tanárképezde rendes hallgatóit a bel- és külföldi főiskolákon és egyetemeken megilletik.

2. §. Amennyiben az egyes hittudományi főiskola szervezeti szabályzata ezt megkívánja, a kötelezett vagy fakultatív tárgyakból az illető hittanhallgató az előadó tanárok előtt kollokviumot állani köteles.

3. §. Minden félév elején az illető hittudományi főiskola tanári kara megállapítja, hogy érvényben lévő tanulmányi rendje alapján minő tárgyak azok, amelyeket növendékei a tanárképezdében kötelesek hallgatni s erről a tanárképezde elnökségét értesíti. Az ilyen órák után a hittanhallgatók tandíjat nem fizetnek.

4. §. Ez órákon kívül minden hittanhallgató szabadon választhat órákat, de mindenik tantárgy után heti óránként 15 leu leckepeznt köteles fizetni.

5. §. Olyan órákat venni, amelyek a theologiai tanfolyam óráiba ütköznek, tilos.

6. §. Minden hittanhallgató rendes úton iratkozik be. Beiratkozási díj alól felmentés nincs. Hittanhallgató voltát intézete dékánátusától kiadott igazoló jeggyel igazolja.

7. §. Egyebekben a tanárképezde szervezeti szabályai érvényben maradnak.

A Tanárképezde rendes hallgatóinak theologiai fakultásunkhoz való viszonyát a következő *szabályzat* határozza meg:

1. Tanárjelöltek, akik legalább 20 órán át a kolozsvári református tanárképezdében valamely szakcsoport előadásait rendszeresen hallgatják, beirhatók theologiai fakultásunkra rendes hallgatóknak s mint ilyenek, ha 8 félév alatt a kötelezett tantárgyakat bármely beosztás szerint lehallgatták, absolutoriumot nyerhetnek.

2. Kötelesek azonban annyi órából, amennyiből egy rendes theologiai hallgató úgy a fakultáson, mint a tanárképezdőben kollokválni tartozik, akár a theologian, akár a tanárképezdőben —

az elméleti és a főkollegiumokat számítva — félévenként rendszeren lekollokválni.

3. A hatodik félév végéig alapvizsgáznai, a VIII. félév végén szakvizsgára állani kötelesek. Alapvizsgálatuk keltéig csak 6 félév számíttatik be. Az absolutorium keltétől számított 15 hónap alatt a szakvizsgálatra jelentkezni kell az E. T. II. t. c. 68. §-ban körülírt joghátrány terhe alatt. Amennyiben tanári oklevelüket megszerezték második lelkészképesítő vizsgálatra jelentkezhetnek, de igazolniok kell, hogy legalább egy éven át a lelképásztori gyakorlati munkában részt vettek.

4. Kötelesek mindkét indexüket félév elején és végén a theol. igazgatónak bemutatni; aki félév elején megállapítja, mely előadásokat kötelesek indexeikbe be írni és szükség esetén egyik vagy másik előadás hallgatása alul a felmentést megadja. Félév végén az igazgató számbaveszi a kollokviumokat, kijelöli azokat a theol. tárgyakat, melyekből kollokválniok kell.

5. Internátusi és konviktusi kezelés szempontjából tanárjelölteknek számitanak.

B) Anyagi állapot.

a) *Tanintézet.*

Intézetünk vagyona áll: két házból (egyik az intézet épülete), az intézeti házon fennálló tartozás a tanév elején annuitásos kölcsönben 125796·50 leu, lejár 1945 ben. 21 hold földből. Betétekből és pedig az ehkerületnél 171,693·23 lei, helybeli pénzintézeteknél 21366·76 leu. Járadékokból: Bethlen kollegiumból 16 drb. ösztöndíj (az idén 5000 leu volt), államségélyekből, melyek összege 1920. jul. 1-től jelenleg évi 114,712·66 leiben van megállapítva személy és dologi költségek címén; egyházmegyei ösztöndíjakból, melyek összege 1260 leu, Gecse-Baldácsi alapokból 2500 leu, összesen 123472·66 leu. 61018 leu értékű értékpapirokból, melyekből 57350 leu hadikölcsönkötvény, amelyek 1919. év második felétől kezdve nem kamatoztak, a többi jelzálogkötvény és pénzüntézeti részvény, alacsony kamatozással.

2. A vagyon gyümölcsözik: ingatlanok bérjövödelméből 84000 leu, díjak címén 45000 leu, kamatjövödelemből 8975·15 leu, járadékok címén 123,472·66 leu. A vagyont az intézet előljárósága kezeli a gazd. felügyelő tanár útján.

3. Tandíjat a jó előmenetelű prot. hallgatók nem fizetnek;

azoknak akik tanulmányaikkal nincsenek rendben évi 100, más vallásuaknak pedig évi 200 lei tandíj van megállapítva.

4. Az 1920/21 évi költségvetés főbb tételei voltak: a) *Szükséglet*: Személyi kiadások: 82858·33 lei, ösztön- és pályadíjak 1840 lei, fűtés-világítás 14000 lei, karbantartás 14000 lei, rovatatok 12500 lei, kamat, törlesztés 11880 lei. b) *Fedezet*: kamatjövedelem: 8975·15 lei, bérjövedelem 72338 lei, segélyek 3100 lei, díjak 35340 lei, adomány 17500 lei. A költségvetésen 175·57 lei felesleg a 137,253·90 lei fedezet folytán.

5. Lényegesebb változás a múlt évhez képest a *személyi kiadásoknál* mutatkozik a folyton súlyosabb megélhetési viszonyok miatt; továbbá fontosabb mozzanat az *alaptványok* növekedése, u. i. Reformációi jubileumi emlékalap címen 6195 lei, Vásárhelyi József emlékalap címen 634·47 lei, Maros-solymosi ehk. és Kissné Fehérváry Bela részvényadományai címen 218 lei, Benedek Károly alaptvány címen 1073·95 lei és Luther-alap címen 2000 lei összegű alaptvánnyal növekedett a számlánk. 119048·33 lei áll összesen az alaptvány számlán. A 100000 kor. ért. hadikölcsönünkön fennállott lombardkölcsönt e tanévben teljesen kifizettük.

Meg kell még említenem az *adomány számla* állását is. Intézetünk nehéz anyagi helyzetét javítandó, 1919. januárjától kezdve gyűjtőakciót indítottunk, amelyet tanáraink személyes látogatásokkal és szolgálattételükkel irányítottak. E számla jelenlegi állása: 67764·44 lei bevétel. Ez összegből konviktusi segélyekre adtunk az idén 4116·25 leit, alaptványul tettünk 2218 leit, tehát a számla vagyona jelenleg 61430·19 lei. Intézetünk ügyét, amint ebből is látszik, erdélyi gyülekezeteink meleg szeretettel karolták fel, viszont intézetünk igyekezett a lelkiekben viszonzni látogatásai alkalmával a jótéteményt. Isten áldása legyen az adakozókon és az intézeten. Az adományszámla 1919/1921. évi állaga a következő

Vince Géza ad. 50 leu, pulyoni egyhk. gyűjtése 100 leu, Kiss Péter patai ny. lelkész gyűjtése 175·20 leu, Gáspár János betlenszentmiklósi lp. gyűjtése 50 leu, Pósta Istvánné adománya 112·50 leu, Egerházy Lajos tordai lp. adománya 500 leu, buni egyhk. gyűjtése 12·50 leu, Méhcukor eladásból theol. tanároktól 54·20 leu, Varga Péter vicei lelkész ad. 100 leu, Vass István szépenyerű-szentmártoni lelk. ad. 100 leu, Bartók Dénes m.-igeni lelkész ad. 50 leu, Bakk József radnótfái lelk. ad. 50 leu, Gönczy Miklós tordai birtokos ad. 500 leu, Kесе Attila sajóudvarhelyi lelk. ad. 50 leu, csegőtelki egyházközség jótékony estély jöv. ad. 75 leu, marossár-

pataki ehk. ad. 125 leu, Szeremley Cs. Lajos lelk. ad. 100 leu, Baczó Mózes szászv. lelk. és neje ad. 150 leu, Kállay Ferenc ad. 100 leu, Gecse János ad. 250 leu, Kis Mihály maroscsapói lelk. ad. 250 leu, Hegyi András mikeszázasai lelk. ad. 250 leu, Rákosi Dezső lelk. ad. 100 leu, Farkas Albert dési lelk. ad. 150 leu, Bodor János szászvárosi lelk. ad. 200 leu, Incze Lajos lelk. ad. 106 leu, ismeretlen ad. 14·50 leu, Varga Péter vicsei lelk. gyűjtése 305 leu, Tóthfalusi József mvhelyi lelk. ad. 250 leu, Kovács László koronkai lelk. esp. ad. 250 leu, G. Kovács István somkereki lelk. ad. 50 leu, Barthos Gábor lelk. ad. 250 leu, Szécsi Ferenc felvinci lelk. ad. 97·70 leu, Tőkés Ernő brassói lelk. ad. 250 leu, Daday István birtokos ad. 100 leu, székelykocsárdi ehk. gyűjt. ad. 440·42 leu, Dr. Tankó Béla egyet. tanár előadásai jöv. 112·50 leu, adományok betétkönyvi kamata 12·25 leu, bálványosváraljai ehk. ad. 50 leu, szilágyballai ehk. ad. 135·33 leu, Borbély Sándor lelk. ad. 50 leu, szárazajtai lelkész, gondnok és gyülekezet ad. 325 leu, Filep Árpád magyarszováti lelk. ad. 40 leu, Bartha Péter mező-záhi lelk. ad. 100 leu, Borbély Sándor selymesilosvai lelk. ad. 100 leu, Dr. Veress János ad. 50 leu, krasznahorváthi és petenyei gyűl. ad. I. 51·20 leu, krasznahorváthi és petenyei gyűl. ad. II. 290 leu, mezőfelei és méhesi lelk. és gyűl. ad. 220 leu, Rákosi György bonásbesenyői lelk. ad. 50 leu, Szőnyi Géza küküllővári lelk. ad. 100 leu, Ignác László fogarasi lelk. ad. 100 leu, Rákosi Ferenc fogaras tanító ad. 25 leu, Maksay Elemér radnóti lelk. ad. 50 leu, magyarvistai gyűl. ad. 50 leu, gróf Zichy Istvánné ad. 250 leu, Mátyás Ernő földvári lelk. ad. 150 leu, Muzsnai László tekei lelk. ad. 250 leu, Jánó Albert hátszegi lelk. ad. 50 leu, kőrösbányai gyűl. perselyes ad. 55 leu, dr. Veress János bhunyadi lakós ad. 50 leu, Mester János ad. 10 leu, nagyenyedi hiv. gyűl perselypénz ad., nagyenyedi Bethlen koll. ifj. gyűjt. ad. 2430·10 leu, buzásbocsárdi lelk. és gyűl. ad. 1216·50 leu, Köblös Ferenc hegedűművész ad. 200 leu, aranyosgyéresi és egerbegyi gyűl. perselyes ad. 2924·77 leu, Babos és Keresztes vaskereskedő cég ad. 250 leu, bánffyhungyadi gyűl. perselyes ad. 1500 leu, mezőpaniti konf. ifjak. ad. 107·74 leu, magyarvistai konf. ifjak ad. 70 leu, kőrösbányai gyűl. ad. 131·50 leu, egy szövetkezeti tag 25 leu, Buzás János és neje Bánffyhungyadi ad. 100 leu, marosújvári konf. ifjak ad. 50 leu, széki egyhmegye ad. 250 leu, sepsimagyarosi gyűl. ad. 15 leu, piskii konf. ifjak 250 leu, székelyvajai gyűl. 150 leu, betétkönyvi kamatok 128·37 leu, bucaresi gyűl. ad.

292·50 leu, maroscsúcsi gyül. ad. 385 leu, dr. Kovács András ad. 500 leu, dévai gyül. ad. 640·80 leu, K. D. ad. 150 leu, Incze Lajos ad. 50 leu, székelykocsárdi ifjuság ad. Babos István gyűjt. 535 leu, P. K. ad. 50 leu, B. Zsembery Elvira zongoraműv. ad. 582·50 leu, X. 19. műsoros estéjünk tiszta jövedelme 6232·50 leu, Kappel Salamon ad. 100 leu, intézeti ref. emlékünnpély perselypénze 214·70 leu, tordai gyűjtőakcióink tiszta jöv. 10146·50 leu, háromszéki gyűjtőakcióink tiszta jöv. 9436·75 leu, dési gyűjtőakcióink tiszta jöv. 6025·25 leu, marossolymosi ehk. ad. 168 leu, Kissné Fehérváry Berta ad. 50 leu, előbbi két ad. kötvénykamatai 12 leu, sepsiszentgyörgyi gyül. perselyes ad. 1258 leu, brassói ehk. ad. 1921. IV. 16. estély (tiszta eredmény) 9020·05 leu, kvári ev. ehk. ad. 1921. IV. 24. wormszi ünnep perselypénze 1844·85 leu, brassói gyül. pótlólag beküldött ad. 2000 leu. Kamatozás 125·30 leu. Összeg: 67764·44 leu. Konviktusnak segélyezésre átadtunk 4116·25 leut, marossolymosi ehk. és Kissné kötvényei alapítványul 218 leut, a wormszi emlékünnperselypénze kiegészítve „Luther alapra“ félretételük betétben 2000 leu. Összes kiadás: 6334·25 leu.

6. *Tanári nyugdíjügy.* Tanáraink ezidőszertint még a magyar állam által kezelt orsz. tanári nyugdíjintézet tagjai. Azonban 1919. év második felétől kezdve a járulékok a központba befizethetők nem lévén, azokat beszedtük és további főhatósági intézkedésig saját pénztárunknál tartjuk nyilván. A számla jelenlegi állása: 3803·91 lei. Új államjogi helyzetünkben tanáraink az országos tanári nyugdíjintézet tagjai (E viszony elismertetése és az időközben előállott rkiv. drágasági pótlékoknak rendes fizetéssé való átváltoztatása és a nyugdíjba való beszámítása egyik sürgős feladatunk, ha nem akarjuk, hogy az egész nyugdíjügy elveszítse eredeti rendeltetését).

A *tanári tanulmányi-alap*, amely pótkoll. és vizsgadíjak járulékaiból növekszik, jelenleg 3372 leit tesz ki.

8. *Ösztöndíjak.* Ifjaink az idén *Bethlen kollegiumi* ösztöndíjakat élveztek 5000 lei értékben. Javaslattal kértük az *ehm. ördijak* kiutalását is, de ezek közül csak a küküllői ehmi (300 lei) folyt be s adatott ki, a *nagyenyedi* és *orbai* ehm.-ék az ösztöndíjakat nem fizették be, a 2 *széki* ehm. ördij pedig hadikölcsönben lévén, nem kamatozott.

Ezekon kívül az *alkalmi segélyek* és a *legációk* képezték a derék részét a segélyezésnek. Ezekről más helyt. *Jutalmakra* és *pályadíjakra* az idén 225 lei adatott ki.

Itt jegyezzük meg, hogy igazgatótanácsunk határozata szerint a Bethlen Kollegium alapítványai elsősorban a terület lelkészképzési szükségletét van hivatva kielégíteni. E kétségtelen jogi ténynek tisztázásával egy évtizedek óta huzódó elvi kérdés jutott megoldásra.

b) *Internátus—konviktus.*

Internátus—konviktusunknak, mint ilyennek vagyona nincsen. Az internátusi helyiségekért az intézetnek fizetett bérösszeget, valamint a konviktus fentartásának összes kiadásait a tagok által fizetett internátusi és konviktusi díjakból fedezzük.

Internátusunk tagjainak a száma az I. félévben 51 volt, a II. félévben ebből kimaradt betegség címén 5, de viszont ujonnan felvételtett 6, tehát az II. félévben az internátus tagjainak a száma 52 volt. Ebből tanárjelölt volt az I. félévben 2, a II.-ikban 4, a többi theologiai hallgató volt. Ez az 51, illetőleg 52 hallgató az intézet I. emeletének a jobb szárnyában 10 szobában és az I. sz. tanteremben volt elhelyezve. A zsúfoltság elég nagy volt s ez úgy a rendtartást, mint a hallgatók nyugodt munkálkodását megnehezítette. Tekintettel azonban a mai rettenetes lakásmizériákra, a hallgatók elhelyezése viszonylagosan elég jó volt, hallgatóink szempontjából pedig egyenesen áldásosnak mondható, mert e zsúfoltság és az intézet által hozott amaz áldozat nélkül, hogy egyik tantermét ilyen célra átengedte, a fent nevezett 51—52 hallgatónak csak a felét tudtuk volna internátusunkba felvenni, ami meg másfelől azt jelenti, hogy a másik felére nézve egyenesen a további tanulmányozás lett volna lehetetlenné téve.

Internátusunk állapotára nézve még csak azt jegyzem meg, hogy a berendezése 25 esztendő alatt bizony nagyon megviselődött és megújítása elsőrendű kötelesség.

A konviktus tagjainak a száma egyező az internátusi tagok számával, mert az internátusba csak olyanokat vettünk fel, akik egyszermind a konviktusnak is tagjai voltak, hogy ezáltal a konviktusi regie több tag között oszlassék meg, tehát a konviktus teherbíró képessége nagyobb legyen.

A konviktusi élmezést házilag kezeltük és pedig az internátus-konviktusi felügyelő ellenőrzése mellett a theologiai háznagy és neje vezették, a sok nehézségek között is nagy buzgalommal és lelkiismeretességgel. Illesse ezért őket köszönet és elismerés! A koszt a mai viszonyok között kielégítő volt úgy minőségében,

mint mennyiségében. Hogy, különösen a vacsorákat, változatosabbá tenni nem tudtuk, annak magyarázata az egész éven át tartó nehéz élelmezési viszonyokban és a szerényen megállapított konviktusi díjakban rejlik.

A díjakra vonatkozólag jelentem, hogy az internátusi díj a theologiai hallgatóknak egész évre 500 Leu, tanárjelölteknek egész évre 750 Leu volt. Az internátusi díj egész évi összege 51, illetőleg 52 tag után 26,500 Leu volt.

A konviktusi díj theologiai hallgatóknak egész évre 1200, tanárjelölteknek 1500 Leu pénzben. Teményben úgy a tanárjelöltek, mint a theologiai hallgatók 150 kg. buza és 10 kg. zsir fizetésére voltak kötelezve. A konviktusi díj egész évi összege 51, illetőleg 52 tag után 63,700 Leu volt. Terményben beszolgáltattak 4836·90 kg. búzát, amelynek átlagos pénzértéke 12,895·18 Leu és 423·10 kg. zsirt, átlagos pénzértéke 12,693 Leu. A természetben be nem szolgáltatott termények pénzbeli megváltásának egész évi összege 20,406·82 Leu.

Internátusi díj hátralék 250, konviktusi 425 Leu és egy néhány kilogramm buza és zsir.

C) Tan és nevelő eszközök.

Intézetünk kívül és belül a háboru alatt nagyon megvedlett. Karbantartása hihetetlen összegeket emészt fel s mégsem elegendő a további, lényeges romlásnak elejét venni. Nagy akadály az, hogy az intézet egész II. emelete a CFR bérletében van, a tanári lakások pedig félig vagy $\frac{2}{3}$ részben le vannak rekvirálva. Tudománycs pályán dolgozó ember dolgozó szoba nélkül: ezt a kulturképtelen séget csak itt lehet látni. Mindent elkövettünk bár a részleges felszabditásért, de sikertelenül. Nem nekünk szégyen az, ha egy fakultás professzorai nem tudnak irószobájukhoz jutni.

Internátusunk berendezése, felszerelése tönkrement. Sürgős dolog ujról gondoskodni. Konviktusi felszerelésünk jelenlegi létszám mellett kielégítő.

Könyvtárunk állapota dr. Tavaszy Sándor jelentése szerint:

Könyvtárunk átlaga az 1920--21. tanévvégén 13,589 mű 23,500 kötetben. Az évi gyarapodás 660 mű 848 kötetben. Ebből adományozott dr. Schneller István 249 drb., Szabó Miklós ref. lelkész 150 drab., dr. Kovács István egyet. ra. tanár 60 drb., dr. Fazakas József ref. felsőbbleányiskolai tanár 56 drb., dr. Ravasz

László 59 drb., Barabás Samu ref. lelkész 22 drb., Kenessey család 12 drb., főt., Nagy Károly püspök úr 7 drb., dr. Révész Imre 2 drb., özv. Nagy Lászlóné 8 drb., Igazgatósági irodából áthelyezve 7 drb., (számos lappéldány és hivatalos kiadvány), Zayzon Géza műszaki tanácsos 64 drb. és vétel útján 149 drb. Az adományozók fogadják ezuton is hálás köszönetünket

II.

Az intézet működése.

a) Fegyelem.

Fegyelem és kollegialitás a tanárok között mintaszerű, az ifjúságnál igen jó volt. Igazgatói dorgálásra egyszer került a sor; fegyelmi szék nem tartatott. Az ifjúság egy része inkább az internátusi rendtartást találja néhol kényelmetlennek s kissé vontatottan engedelmeskedik. Pedig jellemképzésüknek ez egyik legfőbb eszköze.

b) Oktatás.

1. Tanárok irodalmi működése — fájdalom — csak írósztaluk fiókját gazdagította. Dr. Ravasz László szerkesztette az egyházkerület hivatalos lapját: a *Református Szemlét*. Tanáraink intézeti elfoglaltságaikon kívül hatalmas részt vettek az egyházi, közéleti és iskolai munkából. *Dr. Kecskeméthy István*, a Református Lelkészegyesület elnöke s a kolozsvár-alsóvárosi paróchia lelkésze volt; *Ravasz László*, mint egyházkerületi főjegyző hónapokon át vezette a gyengélkedő Püspök afia helyett az egyházkerület ügyeit; *dr. Makkai Sándor* elébb az Erdélyi Szemle, utóbb a Pásztortűz munkatársa volt, a kolozsvári ref. leánygimnáziumban hittant és philosophia propaedeutikát tanított; *dr. Tavasz Sándor* heti 4 órán, *dr. Ravasz László* heti 3 órán különböző intézetekben vallástant tanítottak. Politikai, üzleti, vagy gazdasági mellékfoglalkozása egyetlenegy tanárnak sem volt.

2. Tankönyveket írni és kiadni még mindig nem lehet. Diákjaink vagy az előadások rapturából, vagy nagy fáradtsággal és költséggel kiadott könyvatos jegyzetektől készülnek.

3. Órarend és elvégzett tananyag az 1920/21. évben.

a) A *theologiai fakultáson*.

1. *Theologiai encyclopaedia* heti 2 órán I. félévben. I--II. éveseknek előadta *dr. Makkai Sándor*.

2. *Héber nyelvtan.* Hangtan és az olvasás elemei; névragozás, igeragozás, mondattan elemei az I. félévben heti 2 órán. A nyelvtan és mondattan gyakorlati szemléltetése a Gen 1,—5₈ olvastatása, fordítása és elemzése alapján a II. félévben heti 2 órán. Az első éveseknek előadta dr. *Kecskeméthy István.*

3. *Ószövetségi exegesis.* A zsoltárok I. könyvéből válogatott fejezetek fordítása és magyarázata a ritmusra alapított szövegkritika segítségével heti 2 órán II—IV. éveseknek egész éven át. Előadta dr. *Kecskeméthy István.*

4. *Ószövetségi irodalomtörténet.* Kánon és kézirat történet, szövegkritika története, a thóra, történeti, prófétai és kerubin irodalomtörténete heti 2 órán I—II. éveseknek egész éven át. Előadta dr. *Kecskeméthy István.*

5. *Újszövetségi exegesis.* A krisztusi I. levél magyarázata. Heti 2 órán az I—IV. éveseknek egész éven át. Előadta dr. *Kecskeméthy István.*

6. *Újszövetségi vallástörténet (biblica theologia).* Bevezetés. Jézus személye és vallása. Óskereszténység. Pál kora, személyisége, vallása, tana. Deuteropaulinismus. Johanneismus. Parakletos. Heti 2 órán III—IV. éveseknek egész éven át. Előadta dr. *Kecskeméthy István.*

7. *Jézus élete.* Heti 2 órán a II. félévben az I—II. éveseknek. Előadta dr. *Makkai Sándor.*

8. *A keresztyén vallás phaenomenológiája.* (Egyet. egyh. tört.) Heti 4 órán I—II. éveseknek előadta egész éven át dr. *Tavaszy Sándor.*

9. *A magyar protestáns kereszténység phaenomenológiája* I—II. félévben heti 3 órán III—IV. éveseknek. Előadta dr. *Tavaszy Sándor.*

10. *Magyar prot. irodalomtörténeti szeminarium* (Tárgyalattak a magyar prot. hitvallások, Melius és Dávid Ferenc főiratai) I—II. félévben, heti 2 órán át III—IV. éveseknek. Előadta dr. *Tavaszy Sándor.*

11. *Ág. hitv. symbolikus iratok* olvasása és magyarázata. Előadta *Kirchknopf Gusztáv* megbízott tanár heti 2 órán egész éven át facultativ.

12. *Keresztyén hittan* I—II. félév, heti 4 órán III—IV. éveseknek. Előadta dr. *Makkai Sándor.*

13. *Rendszeres theologiai szeminarium.* I. félévben: Szikszay György Természet és ker. vallás c. művének tárgyalása. II. félév-

ben: Robertson vallása beszédei alapján. Heti 2 órán III—IV. éveseknek. Vezette dr. *Makkai Sándor*.

14. *Homiletika*. A gyülekezeti igehirdetés története és elmélete. Heti 2 órán egész éven át II. éveseknek, előadta dr. *Ravasz László*.

15. *Liturgika*. A keresztyén protestáns kultusz elméletének elvi, történeti és alaki része. Heti 2 órán az első félévben a III. és IV. éveseknek. Előadta dr. *Ravasz László*.

16. *Homiletikai szeminárium*. Kiadott textusokról egyházi beszédek írása, elmondása és bírálata heti 2 órán egész éven át III—IV. éveseknek. Vezette dr. *Ravasz László*.

17. *Szónoklati gyakorlatok*. Olvasási és beszéd gyakorlatok. Klasszikus prédikációk megtanulása és előadása, heti 1 órán egész éven át I—II. éveseknek. Vezette dr. *Ravasz László*.

18. *Népiskolai neveléstan, tanítástan és módszertan*. Heti 2 óra egész éven át, III—IV. éveseknek. Előadta *Pálmai Lenke*.

19. *Gyakorlati tanítások* a népiskola minden tárgyából s azok bírálata. Heti 2 óra egész éven át, III—IV éveseknek. Vezette *Pálmai Lenke*.

20. *Közegészségtani ismeretek* III—IV. éveseknek heti 2 órán a II. félévben. Előadta dr. *Filep Gyula*, intézeti orvos és egészségintanár.

21. *Egyházi ének és zene*. Egyházi énekek éneklése, zongora és harmonium játék. Heti 3 órán az I—IV. éveseknek. Tanította dr. *Mezey Mihály*, IV. éves theologus.

A tanárképzésben.

Kötelezett tárgyak az 1920—21. I. félévére:

1. A görög filozófia története, dr. Bartók György I—II. éveseknek (3 óra).

2. Fejezetek az erdélyi filozófia tört.éből, dr. Bartók György I—II. évesek (2 óra).

3. A nevelés története a XVII. századig, dr. Varga Béla I—II. évesek (2 óra).

4. Protestáns egyházjog, dr. Kolozsváry Bálint III—IV. éveseknek (3 óra).

5. Házassági jog, dr. Kolozsváry Bálint III—IV. é. (2 óra).

6. Közgazdaságtan, dr. Nemes Ferenc III—IV. é. (5 óra).

7. Valamely modern nyelv (német, angol, francia), heti 2 óra I—IV. éveseknek.

8. Jób könyve.

9. Bev. a metafizikába.

Kötelezett tárgyak az 1920—21. II. félévre:

1. Az újkori fil. története, dr. Bartók György I—II. é. (4 óra).

2. Bevezetés a lélektanba, dr. Bartók György I—II. é. (1 óra).

3. Házassági jog, dr. Kolozsváry Bálint III—IV. é. (2 óra).

4. Egyházjog, dr. Kolozsváry Bálint III—IV. é. (3 óra).

5. A nevelés tört. napjainkig, dr. Vargha Béla I—II. é. (3 ó.).

6. A nevelés lélektani problémái, dr. Vargha Béla I—II. éve-
seknek (1 óra).

7. Erdély története 1850—1612. Kelemen Lajos I—II. é. (1 ó.).

8. Közgazdaságtan, dr. Nemes Ferenc III—IV. é. (5 óra).

9. Mezőgazdaságtan, Farkas Árpád, III—IV. évesek (4 óra).

10. Valamely modern nyelv heti 2 óra I—IV. éveseknek.

Ezenkívül dr. Roska Márton egyetemi ny. rkiv. tanár „Útmutató a néprajzi gyűjtés tekintetében“ cím alatt 3 óra előadást tartott növendékeink élénk érdeklődése mellett.

A) Theologiai fakultás.

5. A tanév ünnepélyes megnyitása október 3-án történt. Imádságot a főt. püspökafia mondott, utána dr. Ravasz László tartotta meg az évmegnyitó beszédet, amelynek anyagot és jelentőséget a 25 éves évforduló alkalmá kölcsonzött. Beszédében elhelyezte intézetünket Erdély belső szellemi életének történetébe, majd rámutatott programjára és felsorolta eredményeit. Három korszak lelke szólalt e korpében: az erdélyi óprotestantizmusé, még pedig a maga virágzó és szenvedő fordulójában; azután a modern protestantizmusé, az intézetet létrehívó helyzetben és eszmevilágban; végül a jelenlegi, adott helyzet s benne az intézetnek programja a magyar kultúra, a népszervezés és a református keresztyén hit propagálása szemponijából. E fejtegetések közben megrajzolta minden korszak theologiai felfogását és lelkipásztori eszményét s e közben megállapította intézetünknek, mint a kolozsvári iskola tűzhelyének szellemi alkatát, értékét, eddigi eredményeit. Végül ünnepelte azt a két férfiút, kik az intézet felszentelésétől mostanig szakadatlanul szolgálnak az Alma Maternek: Nagy Károly püspököt, akkor legfiatalabb tanárt, ma a fakultás főfelügyelőjét és dr. Kecskeméthy István theol. professzort, karunk doyenjét, most belépő igazgatót.

Az előadások okt. 4-én kezdődtek és tartottak zavartalanul

febr. 5-ig; a második félév kezdődött febr. 7-én és bezáratott május 29-én. Az első félév végén 15 nap, a másodiknál 10 nap kollokviumokra fordított. A többi időt, leszámítva a szabályzatban előírt szünidőket, az előadások foglalták el.

Az évzáró ünnepélyt május 29-én tartottuk meg. Igazgató távollétében dr. Kecskeméthy István mondott beszédet, Köblös. Endre és Jeszenszky József tettek jelentést az ifj. egyletek működéséről, záróimádságot Jeszenszky József theologus mondott.

6. *Tanulási eredmény.*

d) Theologusaink szorgalma és előmenetele általában véve jó volt. Leszámítva az absens hallgatók tekintélyes számát, akik beiratkoztak, de azután expatriáltak, vagy pedig anyagi javakban való szűkölködésük miatt nem jöhettek fel Kolozsvárra s e miatt vagy az első, vagy a második félév végén a hallgatók közül töröltettek; az intézetben bennlakó ifjúság az előadásokat szorgalmasan látogatta, bár határozottan nyögött a túlterhelés súlya alatt. Egy negyedéves theologus ifjúnak az idén a második félévben 41 kötelező órája volt! Nemcsoda, ha az előadások hallgatása és a kollokviumok ifjaink minden erejét igénybe vették s intenzivebb önképzésre, valamely szaktárgy bűvárlására nem maradt sem idő, sem kedv. Különösen ki kell emelnem katonaviselt és hadatjárt theologusaink dicséretes teljesítményét, kik közül nem egy — testileg talán rokkantan — egy év alatt, két év munkáját végezte s kitüntetéssel állott egy év leforgása alatt két vizsgát: az alapvizsgálatot és a szakvizsgálatot, természetesen a konvent 50—1917. sz. határozata szerint.

b) *Theologiai alapvizsgálatot*, miután a fővizsgálat tavaly jun. 30-án volt, az idei pedig szept. havában lesz, az idén háromszor tartottunk. Jelentkezett összesen 9 ifju. Ebből visszalépett 2 (azaz egy ifju kétszer) 3 sikeresen javított, 4 teljes vizsgára állott. E négy vizsgázó közül 3 elégségesen vizsgázott, 1 visszavetettet egy évre.

8. *Theologiai szakvizsgálatot* háromszor tartottunk; két javítót, melyen 1—1 procedens sikerrel átment, 2 teljeset, amelyen 14 jelentkező közül 6 jeles, 3 jó és 3 egyszerű képesítést nyert, két ifjú javításra utasított.

6. A könyvtárt használták a következő kimutatás szerint.

A tanév folyamán kiadatott a könyvtáron kívüli használatra 199 mű, 207 kötetben. A kiadott könyvek kevés kivétellel az ifjúság által vétettek ki és pedig 28 hallgató által. A kiadott köny-

vek számában nincs beleszámítva az, amit a professzorok a könyvtár helyiségeiben használtak, akik dolgozószobájuk hiányában a könyvtár poros helyiségeiben dolgoztak egész éven át. Sőt szeminárium helyiségek hiányában a hallgatók szemináriumi dolgozataikat tulnyomóan a könyvtár helyiségeiben készítették s szükséges tanulmányaikat, a könyvtáros-professzor ellenőrzése mellett, a könyvtárban végezték. Ez magyarázza részben azt, hogy aránylag oly csekély számban adattak ki könyvek.

7. Az *irodalmi pályázatok* nagyrésze az idén az ifjaknak előadások hallgatásával való túlterhelése miatt meddő volt. Pályamű csak az évről imádságra érkezett be, melynek szerzője: Jeszenszky József a jutalmat (45 leu) meg is nyerte. Héber nyelvből szóbeli nyílt pályázaton egyenlően megosztott a kétszeresre emelt pályadíj a két nyertes: Biró Mózes és Csekme Ádám között (43—43 leu). A két legszorgalmasabb növendéknek járó 50—50 leu jutalmat Nagy Elemér II. és Jeszenszky József IV. éves theologusok nyerték el. Legjobb homiletikai szemináriumi beszédet Nagy Sándor IV. éves theologus írta, aki érte 70 leu jutalomban részesült.

8. *Külföldön* az idén egy növendékünk sem volt.

9. *Magántanári vizsgálatot* tett Mátyás Ernő székelyföldvári lelkész, okl. vallásnár, intézetünk egykori kiváló, kedves növendéke, az ujszövetségi bibliai tudományok szakcsoportjából. Értekezését: „Pál apostol mistikája“ úgy a tudományos sajtó, mint a hivatalos szakbirálat nagy elismeréssel fogadta. Junius 29-én megtartott szóbeli vizsgája és próbaelőadása alapján számára a magántanári oklevél az egyházkerület vezetőségének és intézetünknek bensőséges áldáskivánságai között kiadott.

B) Tanárképezde.*

Beiratkozás 1920—21. I-ső félév. Az 1920—21. tanév első felében a beiratkozások 1920. október hó 1-én vették kezdetüket 1921. október hó 15-ig bezárólag.

Az előadások 1920. október hó 18-án kezdődtek.

Tanárok. A félév folyamán 37 előadó tanár tartott előadást 83 fő és mellékkollégiummal összesen heti 205 órában, ebből 19 kollégium seminárium 37 óra.

Hallgatók száma és statisztikája. Az első félévben beirat-

*) Dr. Márki Sándor elnök jelentése szerint.

között hallgatók száma összesen 198. Ebből rendes hallgató 164, rendkívüli hallgató 34, összesen 198.

A hallgatók megoszlása nemzetiség szerint:

Magyar	—	—	—	—	—	—	—	—	196
Román	—	—							—
Német	—	—	—	—	—	—	—	—	2

Vallás szerint:

ref.	—	—	—	—	—	—	—	—	97
unit.	—	—	—	—	—	—	—	—	22
ág. h. ev.	—	—	—	—	—	—	—	—	6
róm. kath.	—	—	—	—					63
örmény kath.	—	—	—	—					1
izraelita	—	—	—	—	—	—	—	—	9

Szakok szerint:

philosophia—paedagogia szakra beiratkozott	—	—	—	—	—	—	—	—	61
magyar—német	—	—	—	—	—	—	—	—	5
magyar—latin	—	—	—	—	—	—	—	—	5
magyar—történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	5
görög—latin	—	—	—	—	—	—	—	—	2
latin—német	—	—	—	—	—	—	—	—	1
latin—francia	—	—	—	—	—	—	—	—	2
latin—történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	7
német—francia	—	—	—	—	—	—	—	—	2
német—történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	1
történelem—földrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	16
természetrajz—földrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	8
természetrajz—chémia	—	—	—	—	—	—	—	—	8
matematika—fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	30
közgazdaság—sociologia	—	—	—	—	—	—	—	—	1
közgazdaság—földrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	1
magyar—német—francia	—	—	—	—	—	—	—	—	2
magyar—latin—történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	1
latin—történelem—földrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	1
matematika—fizika—ábr. geometria	—	—	—	—	—	—	—	—	1
természetrajz—földrajz—chémia	—	—	—	—	—	—	—	—	5
különböző tárgyakon szak nélkül	—	—	—	—	—	—	—	—	38

Összesen : 198

Tanári vizsgálatok. Az első félévben tanári vizsgálatra állott 19 tanárjelölt. Ezek közül volt

alapvizsga	—	—	7
szakvizsga	—	—	9
paedagogiai vizsga		—	3
			<hr/>
			Összesen: 19

Tandijmentesség. A hallgatók közül az első félévben egész tandijmentességet élvezett

	—	30
fél	—	14
		<hr/>
		Összesen: 44

Tanév I.-ső felének lezárása. Az első félévben az előadások 1920. december hó 18-ig tartattak meg. 19 és 23-ika között az index lezárások és colloquiumok folytak.

Az első félévet szabályszerűen elvégezte 196 hallgató. Kettőnek féléve ugyanis alá nem iratás miatt nem volt hitelesíthető.

Beiratkozás 1920—21. II-ik félév. Az 1920—21. tanév II.-ik felében a beiratkozások 1921. január hó 15-én kezdődtek január hó 29 ig bezárólag.

Tanárok. Az előadások 1921. február 1-én kezdődtek meg.

A jelen félévben 37 tanár tartott előadást 96 fő és mellékcollégiummal összesen heti 226 órában, melyből 24 collegiumban 47 óra seminárium.

Hallgatók száma és statisztikája. A félévben beiratkozott hallgatók száma összesen 190. Ebből rendes hallgató 174, rendkívüli hallgató 16, összesen 190.

A hallgatók megoszlása nemzetiség szerint:

Magyar		190
Román		—
Német	—	—

Vallás szerint:

református	—	95
unitárius		26
ág. h. ev.		5
róm. kath.		56
örmény kath.	—	1
izraelita	—	7

Szakok szerint:

philosophia—paedagogia	szakra beriratkozott	69
magyar—német		8
magyar—latin		7

magyar—történelem	szakra beiratkozott	3
görög—latin		3
latin—német		1
latin—francia		1
latin—történelem		8
német—francia		1
német—történelem		1
történelem—földrajz		16
természetrajz—földrajz		7
természetrajz—chémia		6
mathematika—fizika		30
közgazdaság—földrajz		1
görög—latin—történelem		1
magyar—német—francia	—	1
magyar—latin—történelem		2
latin—történelem—földrajz		1
mathematika—fizika—ábr. geometria		1
mathematika—fizika—chémia		1
természetrajz—földrajz—chémia		7
különböző tárgyakra szak nélkül	„	14
Összesen :		190

Tanári vizsgálatok :

A második félévben vizsgálatra állott 41 tanárjelölt. Ezek közül volt :

alapvizsga	15
szakvizsga	14
pedagógiai vizsga	— 12
Összesen :	41

Tandíjmentesség :

A hallgatók közül a második félévben egész tandíjelengedést nyert

tandíjelengedést nyert	34
fél tandíjelengedést nyert	8
Összesen :	42

Félév leírása :

Az előadások 1921. május hó 20-áig tartattak meg, az ezutáni idő június 1-ig az index lezárására és a colloquiumok megtartására fordított.

A második félévet szabályszerűen elvégezte 190 hallgató.

A jelen félév végén az intézet kiállított :

végbizonyítványt	22 hallgatónak,
távozási bizonyítványt	24 hallgatónak.

Sem az első, sem a második félévben oklevelet az intézet nem adott ki.

A hallgatók nyelvismertetei.

A hallgatók közül beszéli a :

magyar—német nyelvet	—	48
magyar—francia	— — —	1
magyar—német—tót	—	1
magyar—német—orosz		1
magyar—német—francia		9
magyar—német—francia—angol	---	9
magyar—német—angol		2
magyar—román		13
magyar—román—angol		1
magyar—német—román		14
magyar—német—francia—román		1
magyar—német—francia—román—olasz		1
magyar—német—francia—román—angol		1
magyar—német—francia—angol—olasz	—	1
magyar—német—orosz—angol		1

Mindkét félévben az intézetet hallgatta 152 hallgató.

C) Nevelés.

a) Theologiai tanáraink a főt. püspökök a részvételével az idén is végezték az akadémiai istentiszteletek tartását advent első vasárnapjától virágvasárnapig — perselypénzből két diákunk élvezett egész éven át ingyenességet — továbbá egész éven át minden szombat este az ifjuságnak és az intézetben lakó családok tagjainak esti áhitatot tartottak. Ezen kívül ugyancsak egész éven át rendre prédikáltak a magyar-utcai templomban minden vasárnap és ünnepnap délelőttjén. Külön vagy együtt az évfolyamán mintegy 30 esetben vettek részt prédikálással vagy előadással vidéki gyülekezetek építésében. Ifjuságunk minden napot reggeli áhitattal kezdett a konviktusban, mely éneklésből, imádságból és bibliaolvasásból állott; minden csütörtökön este bibliaórán vettek részt azok, akik ezt a munkát szomjuhozták. E munka áldott hatásvezetője dr. Kecskeméthy István volt.

Okt. 17-én intézetünk fényesen sikerült hangversenyt rendezett, amelynek fénypontja intézetünk gondnokának dr. Kolozsváry Bálint egyetemi tanárnak beszéde volt. Ez a beszéd tartalmában, műformában egyaránt méltó megnyilatkozása vala a kor és a magyarság lelkének.

Okt. 30.--nov. 1-ig intézetünk tanárai és ifjúságának egy része Ó és Ujtordán, Aranyos-Gyéresen rendezett ünnepélyeket, amelyek amellet, hogy lelkiekben páratlan áldást hagytak maguk után, intézetünk számára szép jövedelmet hoztak. Ugyanezt folytatták november havában Brassó, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely gyülekezeteiben, január havában pedig Désen. A márciusi körút, melyet Szilágytság és a párcium gyülekezeteire terveztünk, közbejött akadályok miatt, fájdalom, elmaradt.

Kárpótoft némileg a brassói gyülekezetben ápr. 17—18-án átélt pár feledhetetlen nap, amelyen Ravasz László vett részt előadásokkal, ígehirdetéssel, adhortációkkal s a lelkes brassói gyülekezet 12 ezer leu körüli adománnyal segítette fakultásunkat. Mindezekon a kirándulásokon részt vett az ifjúság egy-két tagja is, rendesen Farkas Béla és Maksay Albert jeles tanítványaink, az előbbi a kolozsvári magyar zenekonzervatorium kiváló növendéke, az utóbbi a Pásztortűz munkatársa.

Április 24-én ünnepeltük meg a Wormsi birodalmi ülés 400 éves évfordulóját a helybeli ágostai hitv. ev. egyházközség ünnepén. A testvéri egység abban jutott kifejezésre, hogy az evangélikus templomban ült evangélikus ritusu istentiszteleten oltárnál és szószéken dr. Ravasz László, intézetünk igazgatója szolgált, míg az ünnepi persely jövedelme, kb. 2000 leu fakultásunknak ajánlatott fel, melyet mi mint „Luther alapot“ örök időkre külön kezelteni s egyelőre száz évig kamatoztatni határoztunk.

b) Ifjúsági egyletünk működéséről a következő jelentések számolnak be:

1920/21. évi elnöki jelentés.

Ifjúsági Egyesület elnökének jelentése.

Mint a kolozsvári ref. theologiai fakultás összevont Ifjúsági Egyesületének elnöke, amely egyesület három tagozatot foglal magában, ugymint: „Ifjúsági Egyesület“, a „Theologus Kört“ és az „Önképző Kört“, van szerencsém rövid áttekintésben ismertetni összevont Ifjúsági Egyesületünk szellemi és anyagi tevékenységét az év folyamán és állapotát az év végén.

Az Ifjusági Egyesületnek megalakulása év elején történt meg. A megválasztott tisztviselők a következők: elnök: Köblös Endre, alelnök: Toró Gyula, titkár: Babos István, főjegyző: Nagy Sándor, aljegyző: Tar Mihály, főpénztáros: Wismás Károly, alpénztáros: Szabó Dénes, főjegyzetkezelő: Szabó Károly, aljegyzetkezelő: Kállay István, könyvtáros: Kiss Zsigmond, lapkezelő: Demeter István, ellenőrök: Maksay Albert és Nagy Ákos.

Az ifjuságnak messzemő programja épen a jelenlegi viszonyok miatt nem lehetett. Ehelyett azt tűzte ki intenzív céljául, hogy a Tanári Karral való szoros egyetértésben, bizalomban, szeretetben az egymásra utaltságot, a közös cél nagyságát ápolja. Ne legyen többé válaszfal legalább azok között, akik lelkük minden erejével, szivük minden melegével célegyenest törnek azoknak a dolgoknak az elérésére, amelyek előttük vallnak. Hogy ez mennyiben valósult meg, azt csak a sziveink érzik és a jövő generáció fogja megérezni áldásos hatásait. Minden alkalmat felhasználtunk arra, hogy ezt az együttérzést ápolhassuk. És ha látszólag semmi eredményt sem értünk volna is el, legalább feltártuk azok a lehetőségek, azok a problémák, amelyeknek megoldása esetén igazi családdá válik a Kolozsvári Magyar Kálvinista Theologia. Nagyobb célt nem tűzhettünk ki magunknak ebben az évben, de kisebbet sem.

Az Ifjuság tevékenységét röviden a következőkben ismertetem. A reformáció emlékünnepét az ifjuság egyik része a Tanári Kar egyik részével Kolozsváron ünnepelte meg, amelyen az ifjuság részéről Nagy András IV. é. theologus imádkozott, másik része az ifjuságnak nagy. dr. Kecskeméthy István és dr. Ravasz László professzor urak vezetése mellett Tordán és Aranyosgyéresen, amely első kísérlet arra, hogy a theologia és a perifériák állandó szellemi kapcsolatban legyenek. Az ifjuságnak néhány tagja a Tanári Karral együtt részt vett a székelyföldi, pásztorális jelentőségű látogatáson, ahol egyéni képességükkel és erkölcsi magaviseletükkel ifjuságunk szellemét reprezentálták. Csak azt szeretnők a jövőre nézve, mint hő óhajt megjegyezni, hogy az ifjuság nevelésére igen áldásos befolyással volna, ha időnként felváltva az egész ifjuság részt vehetne a Tanári Karral együtt ezeken a kirándulásokon. Csak az a theologus fogja megállani jövőben a helyét, aki tudja, hogy hova megy és hogy kik várják azt.

Az ifjuság belső szellemi életére vonatkozólag megemlítem még azt, miről Jeszenszky József IV. é. theologus fog bővebben

referálni, hogy megalakult a Ker. ifj. egyesület, amely az evangéliumi mozgalmaknak nálunk még ismeretlen hajtása. Csak azt akarom még megjegyezni, hogy e mozgalom mögött theologus ifjuságunk hivatás érzete lüktet; amolyan tapogatódzás féle, hogy a vallás életté lehessen. Isten látja a lelkeket és ami tőle van az győzedelmeskedik, ami csak embertől van, az magától elmulik.

Önközpőkörünk nivós gyűléseket tervezett, amelyen az egyéni képességek megnyilvánulási teret nyerhettek volna, azonban az összes körülményeket tekintetbe véve, nevelőink tanácsát meghallgatva, ezek elmaradtak.

Anyagilag a következőképen állunk. Pénztárunkat nagyon nyomorult állapotban vettük át az év elején. Átvettünk forgatókét: 2323.70 L, a többi pedig részvényekben, hátralékokban, hiányos jegyzetek holt-értékében feküdt. Ugy, hogy az első félévben igen nagy nehézségek mellett tudtuk kiadni jegyzeteinket és tudtuk fedezni azokat a költségeket, amelyek Egyesületünk életében szükségesek voltak. Második félévben hasonló nehézségekkel küzdöttünk, nemcsak a Kőr pénztára, hanem minden egyes theologus egyénileg is. Arról volt szó, hogy a Kőr adósságba keveredve sem jegyzetünk nem lesz, sem adósságainkat kifizetni nem tudjuk. Ekkor jutottunk arra a gondolatra, hogy anyagi csődünk elkerülése végett megtartjuk 1914 óta először, a minden évben szokásos theologus tánc-estélyt. (Bármennyire is ellenkezésben látszott lenni elvi meggyőződéseinkkel, tekintve a mai időket, bármily nagy nehézségbe került épen az év végén a theol. estély megtartása, mégis megtartottuk, mert más mentő anyagi lehetőséget nem találtunk.) Anyagilag és erkölcsileg is sikerült, elmondhatjuk, hogy a tánc-estélyen is theologusok tudtunk maradni. Tiszta jöv.: 8000 leu volt, amelyet a Tanári Kar jóváhagyása mellett részben külföldi tanulmányuti alapítványra, részben Egyesületünk anyagi helyzetének lábraállítására, részben szegény tanulóink kurzus költségeinek a fedezésére fordítottuk, utóbbi 2500 leut tesz ki. A 3000 leu „külföldi stipendium-alapítványunkról“ szóló alapító levelet a Tanári Kar 137—1920/21. sz. a jóváhagyta s így jogerős az alapítvány rendeltetése: 10.000 leura felnevelve, kamatjaibót erdélyi születésű theologus diáknak külföldre szóló viaticumot ad.

Pápai theol. testvéreink főgondnoki választás alkalmával tartott ünnepélyen segítségünkre 4000 koronát gyűjtöttek össze, amelynek a megérkezését várjuk és amelyért siettünk testvéri köszönetet mondani, nem a 4000 koronáért annyira, hanem szerető gondjukért.

Pénztárunk mérlegét áttekintve megállapítom, hogy Körünk anyagi állapota, az év eleji állapot csaknem a háromszorosára emelkedett. De szóljanak a számok. Év elejen a theol. Kör vagyona: 6551·36 leu volt s év végi vagyona: 17.120·52 leu.

Szellemi és anyagi számadásaink itt lezáródnak. Hibánkat, mulasztásunkat önmagunkból magyarázhatjuk meg. Épen azért azt mondjuk a jövőndő ifjúságának, hogy hibáit és mulasztásait először önmagában keresse. Tartsa szem előtt azt, hogy a hal a fejtől indul romlásnak és azt is, hogy az embernek még a kis uja is épen úgy fáj, mint a szive. Ha minden ifju az ifjúságért dolgozik, akkor minden egyes ifjuért egy viharban, visszavonásban megedződött, szeretettől duzzadó, eszményektől lángoló ifju élet, közösség fog aggódni és az egymásért való aggodalomra ráúti Isten a szentesítés bélyegét. Lássa meg minden ifju, hogy ha mindenki csalódva látja magát, intézményeken, nagy embereken, nevelőkön túl, felül áll az ő rettentő bírása, akihez, ha hozzáérkezik, szerető testvérré válik: a Jézus Krisztus. Más programot nem adhatunk a jövőndő ifjúságnak, mert Jézusnak a meglátása: tanács, program, kényszer és boldog önfeláldozás. Bárcsak a jövőndő ifjúsága a mi reményeinket is felülmulná. Tudjuk, hogy Isten áldása valóra váltja reményseingeinket.

Kolozsvár, 1921 május 29-én.

Köblös Endre
ifj. elnök.

c) „A kolozsvári ref. theol. fac. ifjúsági keresztény egyesület“ évváró jelentése az 1920/21. évben.

Ilyen eddig teljesen ismeretlen volt az évváró jelentések sorában, mert ez az egyesület egyáltalán nem is létezett. Voltak ugyan az ifjúság életében kisebb körre terjedő csendes megmozdulások régebben is, de ezeknek megszerveződése *ennek* az esztendőnek a gyümölcse. Az előkészületek meglehetősen hosszasan folytak, mert csak ez év februárjában jutottunk addig, hogy alapszabályzatunkat elkészítve jóváhagyás végett a tanári karhoz benyújthattuk. A tanári kar február 23-iki ülésében tárgyalván azt jóváhagyta és *28-án* megtartottuk az *alakuló gyűlést*, a melyet Dr. Ravasz László theol. igazg. imája nyitott meg, Jeszenszky József székfoglalója követett és Járosi Andor imája zárt be. Az egyesület alakuló gyűlésén, ifjúság és tanári kar együtt örvendezett a lelkünkken felemelkedett új eszménynek és azután tovább folyt a munka a kitűzött cél felé, a megjelölt mederben s a megválasztott tisztviselőkkel. Tehát *biblia tanulmányozásra, szocialis és misz-*

sziói előadások tartására törekedtünk. Időrend szerint missziói előadásokat tartott Dr. Csillik Bertalan theol. áttekintve az egész missziói kérdést, Mott János és a legújabb angol folyóiratok alapján; Továbbá a chinai önkéntes diák mozgalomról Ding Li Mei után és Krisztus, az élet Ura címen Rinkuma Wada után. A biblia tanulmányozásokat felváltva, de főképp Szabó Károly vezetésével tartottuk. Felolvasást tartott Jeszenszky J. Kálvinizmus és a politiaa címen, majd a szociálizmusról. Szociális előadásokat tartott Nagy András három alkalommal (február 13. és március 6. és 13.), a melyek eszmecszeréssel voltak kapcsolatosak és missziói témáról Szabó Dénes Mott J. ker. missziók döntő órája ismertetését május 4-én. Az 1921. február 26-án tartott előkészítő bizottsági gyűlésen megválasztott *tisztviselők* a következők:

1. Elnök: Jeszenszky József;
2. főtitkár: Köblös Endre;
3. biblia t. titkár: Szabó Károly;
4. szoc. t. titkár: Nagy András;
5. mlsz. t. titkár: Szabó Dénes;
6. pénztáros: Kállay István;
7. iratterj. könyvtáros: Pásztóhy György;
8. jegyző: Biró Mózes;

választmányi tagok: Járosi Andor, dr. Csillik Bertalan és dr. Mezey Mihály.

A legszélesebb érdeklődés nyilvánult mégis azon a *két látogatáson*, amelyen szépszámú közönség is vett részt és amelyek elsője ápr. 21-én Mr. *Wilder* Róbert személyében történt. A Ker. Diákok Világszövetségének ez a titkára Belgrádból kiindulva Bulgárián és Románián át az ő délkeleteurópai körútjából jött Kolozsvárra, az egyetemi ifjúság közt való személyes bizonyágtétel és belső kapcsolatok szerzésére. Az estélyt elnök imája nyitotta meg, aki aztán üdvözölte a vendéget, felolvasta az az napi textust (Márk. 6. r. 45—56.), amelyek után megkezdődött a Wilder előadása özv. Radnótfáy Györgyné, majd Pilder Mária úrnök tolmácsolásában. Erre vita-estély következett, amikor Wilder a diákság által benyújtott kérdésekre válaszolt. Az idő azonban késő estig sem lévén elég, 23 án folytatta (6 órától) megszakításokkal a válaszolást, szintén a késő esti órákig. Ez volt az első alkalom, amikor az ő szerény személyének imponáló súlya alatt, ez ügy iránt az érdeklődés feltűnőbben is megnyilvánult és éreztük mindnyájan a lélek erejét. Az előadások szövegét litografálva a Theol. kör adta ki

sztenografált jegyzés után. A másik alkalommal (május 24-én) Miss Prys Sonntagsbergből jövet, az ottani konferencián szerzett pacifista tapasztalatairól számolt be és a M. E. K. D. sz. üdvözlölmácsolta. Belmissziói munkát Kecskeméthy Nt. úr ellenőrzése alatt Biró Mózes folytat az alsóvárosi paroch.-kör. konfirmáltjai között.

Bibliai összefüggéseinket a (szünidőket kivéve) minden csütörtökön, est 9 órakor tartottuk, melyeken tanár elnökünk a tanári kar felkérésére és a mi óhajunkra dr. Kecskeméthy István volt és rendszeres tanulmányozás tárgyává tettük Márk evangéliumát. *Pénztárunk* jelenlegi egyenlege 120 leu, ami a diákság adományából folyt be csupán. *Könyvtárunk* jelenleg 222 füzetet tartalmaz. Irat-terjesztést a „Fölfelé“ érdekében végeztünk; a World' Student Christian Federaton-nal való kapcsolatunkat dr. Csillik B. által tartottuk fenn, értesívén őket ügyünk állásáról és vágyainkról.

Új tagokat ez idén nem vettünk fel, mert bár szükség van rájuk, de sürgetendőnek nem gondoltuk.

Most úgy állunk, hogy eszközeink a munkára még teljesen elégtelenek, helyzetünk meglehetősen nehéz, de nem annyira ezek javulására, mint főképp *munkásokra* van szükségünk, akik a kellő eszközöket majd előteremtik. Munkások az evangélium prédikálására voltak itt is, vannak most is, de *diák* munkások alig. A hiányok pótlása a jövő esztendőknél lesz nagyon komoly de egy-szersmind gyönyörűséges programja!

Kolozsváron, 1921. május 28-án.

Jeszenszky József.

az Ifj. Ker. Egy. e. i. elnöke.

d) *Egészségügy.*

Dr. Filep Gyula egyet. m. tanár, az intézet orvosa és egészség-tanára jelenti, hogy a lefolyt 1920—21. tanévben a fakultás hallgatóinak egészségi állapota igen jó volt. Súlyosabb természetű megbetegedés nem fordult elő, csupán a légző és emésztő szervek könnyű megbetegedései, ezek is csekély számmal.

A második félévben heti két órában előadásokat tartottam a III. és IV. éves hallgatóknak a sociális hygienia köréből.

e) *Anyagi segélyezés.*

Az internátus-konviktusi *segélyezés* mértéke olyan nagy volt, hogy a fenti összegek csak mintegy átmenőleg terhelték meg hallgatóinkat. Theologiai hallgatóink élveztek összesen 5000 leu Bethlen ösztöndíjat, három egyházmegyei, összesen 950 leu ösztöndíjat, a begyűlt adományokból az ifjak konviktusi díjai javára írtunk 6547

leu 38 banit, ami által elkerültük az évközi díjemelést, a konvik-tusi díjak fedezésére a begyűlt adományokból segélyképen kiosztottunk 7337·59 leut, az Igazgatótanács a szegénysorsu lelkészek, özvegy papnék és ref tanítók theol. hallgató gyermekeik hátrálékos konv. díjainak fedezésére adományozott 7500 leut. Az ág. hitv. ev. egyház „Báró Solymosy alapítvány“ ez évi kamatját 1700 leut egyik int. konv.-i tag theol.-iai hallgatónak adományozta. Leszámítottunk egyik szegénysorsu theologiai hallgatónk konv. díjából 350 leut. Így az egész évi segélyezés összege 29.344·88 leu, a melyből átlag egy int.-konv. tag 569·8 leu segélyt élvezett. Ehhez hozzá kell számítanunk azokat a segélyeket, amelyeket hallgatóink a gyülekezeteink részéről legátumképen élveztek, amelyeknek egész évi összege 71.497·52 leut tesz ki s amelyből átlag egy ifju 1303·86 leut élvezett s akkor kiderül, hogy egy int.-konv. theologiai hallgató tag összes segélyképen egész évre átlag véve 1873·66 leut élvezett, amely összeg pedig az egész évi int.-konv. díjak pénzbeli szolgáltatásánál 173·66 leuval több. Ugy, hogy egy ifju egész évi tanulása csak abba a másfél mázsa buzába és pár kgr. zsírba került, amit hazuról elhozott.

Ami a fegyelmet illeti, azt kell megjegyeznem, hogy általában véve kielégítő volt és hogy súlyosabb fegyelmi vétség nem fordult elő. A legkisebb részletekig menő rendtartás azonban még mindig nem tartozik ifjuságunk erényei közé. A biztató haladás azonban megállapítható.

f) *Vendéglátogatások.*

Intézetünket az év folyamán meglátogatták: a Faith and order világszövetség küldöttei: Atkinson, Lorenz és Harsányi urak; a presbyteri világ szövetség kiküldöttjei: Webster, Curtis és Fleming urak; az Ev. Ker. Diákszövetség képviselőitében: Wilder, Henriod urak, Boyd és Pryce kisasszonyok, a Britt és külföldi bibliatársulat képében Wiles ur, végül a budapesti skót missziónárius Beveridge ur.

g) *Kormányzat.*

Intézetünk anyagi konszolidációjában döntő lépés a román kultusz miniszter rendelete, melyben fakultásunk javára mintegy 88·000 leut a személyi s mintegy 44·000 leut a dologi kiadások fedezési címén utalványozott. — Egyházkerületünk méltó módon fejezte ki az illetékes miniszterek előtt a nekik kijáró köszönetet és elismerést az igazságos, méltányos és jóakaratu

ténykedéséért. Reméljük, hogy ez a tény az első lépés egyházunk igényeinek rég várt teljes kielégítésében.

Ezzel kapcsolatban intézetünket azonban az a sérelem érte hogy tanárainkat a VIII. és VII. fizetési osztályba osztotta be, mint a papképző szemináriumok és tanítóképezdék tanárait. Holott theol. fakultásunk főiskolai hallgatói érettségi bizonyítvánnyal vétetnek fel, tanáraik kizárólag tudományos qualificatióval bírnak s a magyar uralom alatt kétség és vita nélkül a VII. és VI., a Károlyi kormány alatt a VI. és V. fizetési osztályba osztattak be. Reméljük, hogy a sérelmes intézkedés tévedésen alapszik s okainkra orvosoltatni fog.

Intézetünk életében fontos az a határozat, amellyel előjáráságunk kimondotta, hogy minden theol. ifjút kötelez a tanítói oklevél megszerzésére. E célból már az idén beiktatta tanrendjébe a népiskolai módszertan hallgatását és a népiskolai tanítási gyakorlatokat. Kiváló tanerőt nyert meg e szakra Pálmai Lenke urnőnek, a Mariánum polgári iskolai tanárképző főiskolája igazgatójának személyében, aki heti 4 órán végezte ezt a munkát ifjaink rokonszenvét sőt lelkesedését személye és tárgya iránt felébresztve és mindvégig megtartva. 4000 kor. tiszteletdíjáról lemondott s azt szegény theologusok segélyezésére ajánlotta fel. Nem mulaszthatom ez izzó lelkű urnőnek és hivatása magaslatán álló pedagogusnak e helyen is köszönetet mondani.

A közeljövő feladata lesz azt a kérdést véglegesen megoldani, miként legyenek a papok tanítók s a tanítók — ott, ahol szükség van — papok.

Az intézet hallgatóinak névsora az 1920/21. évben.

IV. év.

1. Babos István
2. Jeszenszky József
3. Kertész Márton
4. Köblös Endre
5. Dr. Mezey Mihály exm.
6. Nagy András
7. Nagy Géza exm.
8. Nagy Sándor
9. Szabolcska László exm.
10. Szabó Károly
11. Takács Ferenc I. félév v. absv.
12. Thamó László
13. Toró Gyula

III. év.

1. Béres Márton exm.
2. Czövek Róbert
3. Nagy Ákos
4. Orbai Erzsébet
5. Wesmás Károly

II. év.

1. Albert József
2. Bedő Béla
3. Dr. Csillik Bertalan
4. Daday István
5. Deméter István
6. Kiss Zsigmond
7. Kováts Sándor
8. Maksay Albert
9. Nagy Elemér
10. Paál Károly
11. Sándor István
12. Szabó Dénes
13. Taar Mihály

14. Tóth Jenő
15. Zólyomi Jenő
16. Varró Mózes

I. év.

1. Adorján Antal
2. Ady László
3. Balogh Ferenc
4. Bartha István*
5. Barti Géza
6. Berkess Károly*
7. Bencze Árpád
8. Berde Zoltán*
9. Biró Mózes
10. Borbély Ferenc exp.
11. Borbély István*
12. Bölöni Endre*
13. Csákány János elt.
14. Csekme Ádám
15. Csinády Gerő
16. Csorja Gyula
17. Csulak Ferenc
18. Elekes Gyula
19. Farkas Béla
20. Fehérváry Jenő*
21. Gálffy Sándor
22. Geszith Béla
23. Gráf József
24. Horváth Sándor
25. Járay Márton
26. ifj. Jeney József*
27. Jeney István*
28. Kádár Ernő
29. Kállay István
30. Kántor Antal kilépett
31. Kiss János*
32. Dr. Köblös Ferenc*

- | | |
|------------------------|------------------------------|
| 33. Kolumbán Elemér* | 51. Rigó János |
| 34. Kolumbán Géza exp. | 52. Szakáts Kálmán |
| 35. Kun László exp. | 53. Sólyom Sándor János exp. |
| 36. Lovász Sándor ezp. | 54. Sükösd Endre* |
| 37. Lőrincz Samu | 55. Sükösd Mihály* |
| 38. Lukács László | 56. Gr. Teleki Ádám* |
| 39. Márkó Ödön* | 57. Gr. Teleki Károly* |
| 40. Miske Lajos | 58. Varga Lajos* |
| 41. Molnár Sándor | 59. Varga László |
| 42. Nagy Géza | 60. Vargha Sándor exp. |
| 43. Nagy Károly exp. | 61. Vályi János* |
| 44. Neráth Gusztáv* | 62. Vincze János* |
| 45. Olajos László | |
| 46. Orbay Ferenc | |
| 47. Patay Lajos | |
| 48. Péter András | |
| 49. Péter Lajos | |
| 50. Pokoly Kálmán* | |

Tanárjelöltek :

1. Jakó Ferenc
2. Pásztorhy György

* Absens.

Pályakérdések és jutalmak az 1921/22. iskolai évre.

1. *A héber nyelvből* az 1. évesek számára: szóbeli nyílt versenyen a legtöbb haladást tanusítónak, jutalma a gr. Teleki-alapból 32 leu. A verseny anyaga az egész évi anyag és Jes. 40-ik fejezet.

2. *Az ó-testamentumi tudományok köréből*: Jer. 1—24. fejezetek fordítása és magyarázata nyílt versenyen (tavalyi tétel). Jutalma a Szász D.-alapból 70 leu.

3. *Az új-testamentumi tudományok köréből*: A synoptikusok chronológiája (a tavalyi tétel) Jutalma a Szász D.-alapból 70 leu.

4. *Az egyháztörténetből*: Tetszés szerint választandó XVIII. sz.-beli, esetleg a X-X. sz. első 5—6. évtizedében működött magyar prot. vallásbeli vagy theologiai író életrajza, műveinek ismertetése, theol. felfogásának bírálata. Jutalma a Szász D. alapból, a Révész Imre dr. adományából összesen 150 leu.

5. *A syst. theológiából*: A ker. hittan és erkölcsstan viszonya kapcsolódási pontjaik kitüntetésével (a tavalyi tétel) Jutalma a gr. Teleki—Szász D.-alapból 70 leu.

6. *A gyakorlati theológiából*: a) A legjobb homiletikai seminariumi dolgozat írójának és előadójának. Jutalma a Nagy Péter-és gr. Teleki alapból 70 leu.

b) Valamelyik XIX. sz.-beli magyar erdélyi igehirdető ismertetései Jutalma dr. Ravasz Lászlóné adományából 150 leu.

7. Egyházi beszéd Luk. 10. r. 3—15. v. alapján. Jutalma a Molnár A.-alaptól 20 leu.

8. Évzáró ima. Jutalma a Hory Béla alaptól 10 leu.

9. Prédikáció műfordítás. (Benyújtandó az eredeti prédikáció.) Jutalma a Nagy Péter-alaptól 40 leu.

10. A legjobb harmonium-játszónak nyílt versenyen, jutalma a Szász D. alaptól 70 leu.

11. Bartók alap: Az erdélyi ref. egyházalkotmány kifejlődésének ismertetése és mai állapotának bírálata; esetleges indokol-reformjavaslatokkal. Jutalma 80 leu.

12. Jutalmak: Zwingli-alaptól 25 L jeles előmenetelű tanulóknak, mely okt. 31-én adatik ki. Két legszorgalmasabb tanulóknak 24—24 L a gr. Teleki-alaptól. Deák Sándor emlékalaptól 60 L, egy IV. éves végzett, szegénysorsú, kiváló szorg., theologusnak palásira.

Pályaművek idegen kézzel lemásolva, lapszámozva, bekötve, jeligés levéllel ellátva, 1921. május hó 1-én déli 12 óráig a fakultás igazgatójához adandók be s ugyanott és ugyanaddig kell jelentkezni a nyílt pályázatokon való részvétele is. Később érkezett pályaművek vagy jelentkezések nem részesülnek figyelemben.

Értesítés

az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai fakultásáról az 1921—22. tanévre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theol. fakultására úgy a *tanintézetbe* mint az *internátusba* és *vele kapcsolatos konviktusba* a *felvételért való folyamodványok* a) keresztlevél, b) érettségi bizonyítvánnyal (theologusoknál nem görög-pótló gimnáziumi érettségivel) vagy lecke-könyvvel (Index) vagy ezek hitelesített másolatával felszerelten és a fakultás igazgatóságához címzetten **dr. Ravasz László igazgató** kezéhez folyó évi aug. hó 20-ig küldendők be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakását: község (esetleg utca, házsám) utolsóposta és vármegye.

Az előző évben is az intézet kötelékében volt növendékeknek — amennyiben okmányaikat ki nem vették és ösztöndíjat nem

kérelmeznek — elég csak levélben jelentkezniök, *de a jelentkezés okvetlen szükséges.*

2. *Díjak.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával beiratkozási díj közös cím alatt - nyugdíjárulék (20L), könyvtárdíj (10 L), felszerelési díj (8 L), ifjusági egyleti díj (12 L), theologus theol. körü díj (8 L), — összesen egy évre 58 leit tartozik fizetni.

a) Egyetemi hallgatóknak *internátusi és konviktusi díj* egy évre: 2250 lei, (melyből 1200 lei internátusi díj) mely félévi előleges részletekben fizetendő a beiratkozáskor és febr. 1-én.

b) Theologusoknak internátusi díj egy évre 500 lei, konviktusi díj egy évre 1200 lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és febr. 1-én.

Az előjáróság úgy az a) mint a b) alatti konviktusi és internátusi díjak felemelésének jogát fentartja magának. A bejövételkor minden növendék tartozik magával hozni 10 (tíz) kiló zsirt és 150 (egyszázötven) kiló búzát, melynek ára a befizetendő konviktusi díjba bele nem fog számíttatni és annak kiegészítő részét képezi. — E természetbeli befizetés nélkül az internátus-konviktusba senki fel nem vétetik. A termények a beiratkozáskor Kolozsvárt is beszerezheiök.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők és a szülők (gyám) által megfelelő tanukkal (egyik lehet az illetékes lelkész) tanuzott és kezesekkel kezeselt „Kötelezvényben“ vállalandók el, melynek ür-lapja a felvételi értesítéskor mindenkinek megküldetik, s megfelelően kitöltve s aláírva, a beiratkozáskor adandó be. *Aki kötelezvényét a beiratkozás alkalmával be nem nyújtja, az internátusba és konviktusba föl nem vétetik.*

3. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* (Lásd 700—1909. egyh. ker. közgy. jksz. Szabályzatot.) Az intézet beiratkozott növendékeinek a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára.

α) Minden ref. vallású theologusnak, amennyiben az előirt felételeknek megfelel, tandíjmentesség a theol. fakultáson hallgatott tárgyak után, amennyiben az indexeikkel rendbe vannak, amennyiben pedig nincsenek rendben a protestánsok 100 leit, mások 200 leit fizetnek *tandíj* címen.

β) 16 drb. ösztöndíj a nagyenyedi Bethlen-kollégiumtól járó fejedelmi alapítványból. (A múlt évben fejenként 312 lei 50 bani volt).

γ) 4 drb. 300 leies és 1 drb. 60 leies egyházmegyei stipendium.

δ) Ünnepi követségek (legatio), mely a múlt évben fejenként átlag 1400 leit tett ki.

ε) 650 lei pályadíjakra.

ξ) Alkalmi segélyek, amelyek összege az idén 14000 lei volt.

Összes segély — a tandíjmentességet nem számítva — körülbelül évi 100.000 lei. Úgy, hogy a drágaságot az erkölcsi és tanulási kívánalmaknak megfelelő ifjak, mint a múlt évben, úgy a jövőben sem fogják súlyosan megérezni.

A β) alatt jelzett ösztöndíjakért a folyamodványok a Bethlen-kollégium Méltóságos Előljáróságához, a γ) alattiakért az illető egyházmegye tanácsához címzendők, de mindenik a theol. fakultás igazgatóságához adandó be *folyó évi aug. 20-ig*. Az ösztöndíjakért való folyamodványokhoz, a felvételi kéreéshez csatolandó okmányokon kívül (1. pont) mellékelni kell még: a szülők ez évben kiállított hitelesített adókönyvi kivonatát és családi értesítőjét. *Aki a jelzett időig nem folyamodik, vagy nem jelentkezik* — még ha a stipendiumot élvezte is, --- *eltávozottnak tekintetik*, s helye mással töltetik be.

4. *Beiratkozás*. A jövő tanévre való beiratkozások szeptember hó 22. és 23. napján lesznek.

5. *Internátus*. A benlakásra felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be.

Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok.

A konviktus. A konviktusban a főzés szept. hó 24-én kezdődik.

7. *Az 1921—22. tanév ünnepélyes megnyitása* szept. hó 25-én d. e. 11 órakor lesz a fakultás dísztermében.

8. A javító és pótlókollokviumok szept. 19-én lesznek.

9. Esetleges tudakozódások a theol. fakultás igazgatójához intézendők (Kolozsvár, Ref. Theologia).

Dr. Ravasz László,
a ref. theol. fakultás igazgatója.

TARTALOM.

	Oldal
Az intézet állapota.	
A) <i>Szellemi állapot.</i> 1. Theologiai fakultás. — — — — —	3
2. Tanárképezde — — — — —	6
B) <i>Anyagi állapot.</i> — — — — —	9
C) <i>Tan és nevelő eszközök.</i> — — — — —	14
Az intézet működése.	
A) <i>Theologiai fakultás.</i> — — — — —	19
B) <i>Tanárképezde</i> — — — — —	21
C) <i>Nevelés</i> — — — — —	25
1920—21. évi elnöki jelentés. — — — — —	26
„A kolozsvári ref. theol. fac. ifjusági keresztény egyesület“ évvizsgáló jelentése az 1920—21. évben. — — — — —	29
Az intézet hallgatóinak névsora az 1920—21. évben — — — —	34
Pályakérdések és jutalmak az 1921—22. iskolai évre. — — — —	35
Értesítés az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai fakultásáról az 1921—22. tanévre vonatkozólag — — — — —	36
